

KASTEEL d'URSEL MAGAZINE

Driemaandelijkse uitgave van de Provincie Antwerpen/Kasteel d'Ursel, Hingene | 15de jaargang # 60 | november–december 2019–januari 2020

KERSTMAGIE

Beste Vriend,

In de kastelen van Westerlo, Laarne, Sint-Truiden, Vlamertinge, Wijnendale en Hingene begint Kerstmis vroeg dit jaar. Al van eind september zijn de vrijwilligers er in de weer met de voorbereidingen van Kerstmagie. De kastelen worden omgetoverd tot oogverblindende kerstpaleizen en in elk kamertje ontdek je leuke theaterstukjes, prachtige muziek en grappige figuurtjes. Kerstmagie is de ideale familieuitstap om helemaal in de kerstfeer te komen en bovendien een unieke kans om prachtig Vlaams erfgoed van binnen te bewonderen. Voor of na de theaterwandeling kan je ook terecht in de gezellige winterbar om te genieten van een hapje of drankje.

Zes kastelen, dat betekent zes verschillende teams op en naast de planken. Met in totaal meer dan duizend mensen in de cast en crew, is Kerstmagie met voorsprong de grootste theaterproductie van het land. Dit alles is alleen maar mogelijk dankzij het enthousiasme van al deze vrijwilligers. Zij spelen alle rollen, dansen en figureren, timmeren en decoreren, begeleiden de groepen en zorgen voor de catering. Ik wil hen nu al van harte bedanken voor hun tomeloze inzet en nodig je uit om langs te komen in december. Ik ben alvast heel benieuwd naar het resultaat.

Namens de deputatie,
JAN DE HAES
bevoegd voor toerisme, recreatie- en groendomeinen

COLOFON Kasteel d'Ursel
Wolfgang d'Urselstraat 9
2880 Hingene
www.kasteeldursel.be
T 03 820 60 10
info@kasteeldursel.be
IBAN BE54091018504797
BIC GKCCBEBB

Het magazine van het Kasteel d'Ursel is een uitgave van de deputatie van de provincieraad van Antwerpen:
Cathy Berx, gouverneur-voorzitter,
Luk Lemmens,
Kathleen Helsen,
Jan De Haes &
Ludwig Caluwé, leden
en Danny Toelen, provinciegriffier

Jaargang 15, nummer 60,
november–december 2019–januari 2020

Redactie: Koen De Vlieger-De Wilde en Veerle Moens,
met medewerking van Marcel De Cock,
Clara De Decker en Inge Misschaert

Vormgeving: Frederik Hulstaert

Druk: Antilope De Bie Printing, Duffel

Oplage: 6.000 exemplaren

Dit magazine werd gedrukt op milieuvriendelijk papier met FSC®-certificaat en verpakt in milieuvriendelijke folie.

ISSN 1781-4464

KASTEEL d'URSEL MAGAZINE

Blijf op de hoogte

Neem een gratis abonnement op dit Magazine via info@kasteeldursel.be of schrijf je in voor onze digitale nieuwsbrief via www.kasteeldursel.be. Zo krijg je automatisch de digitale versie van dit Magazine. Op onze website vind je ook alle Magazines die sinds 2005 zijn verschenen.

Kasteelheer voor één dag

Huur het kasteel en nodig je gasten uit in een schitterend kader. Tarieven en voorwaarden vind je op www.kasteeldursel.be.

Steun het kasteel

Dankzij onze projectrekening bij de Koning Boudewijnstichting is een gift aan het kasteel fiscaal aftrekbaar (vanaf 40 euro). Wil je helpen bij de verdere verfraaiing, de inrichting en het onderhoud van het kasteel en het park? Stort dan jouw gift op BE10 0000 0000 0404 met als gestructureerde mededeling 128/2740/00069. Alvast hartelijk dank!

European Roadshow

Als lezer van dit Magazine weet je natuurlijk dat je het kasteel kan huren voor ceremonies, recepties, diners of andere gelegenheden. Onlangs hebben we geleerd dat die boodschap zich ook al in de rest van de wereld begint te verspreiden. In augustus kwam er een mailtje van de GroundSwell Group uit Los Angeles, Californië, met de vraag of we dit najaar een 'tech summit' konden ontvangen. Eerlijk gezegd dachten we dat het om een oplichtingspoging of toch minstens een grap ging, maar nee, het was echt. In opdracht van Freshworks, een van oorsprong Indiase leverancier van bedrijfssoftware, was GroundSwell op zoek naar een centraal gelegen locatie in België. Na enkele mailtjes en Skype-gesprekken viel de beslissing en werd het kasteel één van de haltes op de *Freshworks European Roadshow*. En zo staat Hingene dan plots te blinken in een rijtje met Londen, Manchester, Madrid, Parijs, Berlijn, München, Amsterdam, Stockholm en Helsinki ... Bij het ter perse gaan van dit Magazine was de karavaan nog onderweg, maar we kijken vol verwachting uit naar ons debuut op de internationale congressmarkt!

Het Diner van de Rode Beuk

Op zaterdag 10 augustus was de spiegelzaal het decor van een bijzondere bijeenkomst. In de stijl van de grote Amerikaanse musea organiseerden we ons allereerste *fundraising dinner*. De aanleiding was de vervanging van een eeuwenoude beuk die tijdens een voorjaarsstorm onherstelbaar werd beschadigd. Het was een van de oudste bomen in het park, mogelijk zelfs de alleroudste, want hij werd vermoedelijk nog geplant in het begin van de 17de eeuw. De kruin waaide eruit en nu staat er enkel nog een dode stam. We willen graag op korte termijn een nieuwe beuk planten, vlakbij de oude. Zo kunnen de micro-organismen die in symbiose met het oude wortelstelsel leven overgaan naar de nieuwe boom, die er hopelijk weer enkele eeuwen zal staan.

Het heerlijke menu van *The Taste of Dreams* (uit Hingene!) zette de toon. Met nieuwe ontmoetingen en stimulerende gesprekken werd het een erg geslaagde avond. De nieuwe beuk is intussen besteld en wordt deze winter geplant. En de kans is groot dat er volgende zomer een tweede diner volgt om fondsen te werven voor een ander goed doel in het kasteel of het park. Als je de uitnodiging niet wil missen, stuur dan zeker een mailtje naar info@kasteeldursel.be!

De winnaar van de zoektocht

Deze zomer leidde onze zoektocht je door het park en de polders, langs de Scheldedijk en het paviljoen De Notelaer. Onderweg moest je zoveel mogelijk foto's herkennen en een reeks vragen beantwoorden. Kort voor de deadline werden onze mailbox en brievenbus overstelpt met formulieren, die iedereen blijkbaar tot op het laatste nippertje had laten liggen. Al gauw bleek dat heel veel mensen het juiste antwoord hadden gevonden op cryptische vragen zoals wie er een goede christen is, welk dier er voor uw afsluiting zorgt en wanneer er voor de eerste keer weer snoek is. Ook de foto's werden dikwijls netjes in de juiste volgorde gezet en dat betekende dat de schiftingsvraag uitsluitsel moest brengen.

Met een gok van 198 zat Willi Van Wemmel uit Malderen het dichtst bij de 200 formulieren die we ontvangen hebben. Hij wint een gratis verblijf in het Atelier van Antonine. 'Geweldig hè', zegt Willi. 'Ik heb de kamers natuurlijk nog niet in het echt gezien, maar de foto's zijn veelbelovend. Naast mijn echtgenote ga ik zeker het bevriende koppel uitnodigen dat ons had voorgesteld om de zomerzoektocht samen te doen. Ik ken de streek wel een beetje, maar was nog nooit in het kasteel en het park geweest. Op 15 augustus hebben we de wandeling een eerste keer gedaan. We konden alle foto's in de juiste volgorde zetten, maar we misten nog enkele antwoorden op de vragen. Daarom zijn we nog eens teruggekomen. Toen we merkten dat we de eerste vraag al op de parking van het kasteel konden oplossen en dat de vragen in volgorde stonden, ging het veel vlotter. Het was ook een mooie wandeling. Misschien doen we hem nog wel eens opnieuw wanneer we komen logeren bij Antonine!' Voor de nieuwsgierigen: je vindt alle antwoorden en de volgorde van de foto's op www.kasteeldursel.be.

Enthousiaste vrijwilligers tijdens het officiële startmoment

‘WE VOELDEN ONS ALS ECHE ELFJES!’

Langzaam maar zeker komen we dichterbij Kerstmagie. Maar hoe staat het intussen met de voorbereidingen?

Tijdens Kerstmagie maak je een theaterwandeling door de versierde kamers van het kasteel. ‘We spelen *Paniek in het kerstkasteel*’, vertelt Heleen Van Aken. ‘Samen met enkele lieflijke elfjes ga je op zoek naar de verdwenen prinsessen. Onderweg kom je mysterieuze personages tegen: een theedrinkende operazangeres, betoverde poppen, een gekke snoepjesprofessor en natuurlijk: de Kerstman zelf. Als regisseur ben ik samen met artistiek verantwoordelijke Luc Stevens op zoek gegaan naar tientallen

acteurs, zangers, dansers en figuranten. Elke rol wordt immers driedubbel bezet, want er zijn veel voorstellingen gepland en zo blijft het voor iedereen haalbaar. Tijdens de audities in juni en september hebben we veel rollen kunnen invullen. Ik ben ook zelf op pad gegaan om enkele perfecte elfjes te overtuigen om mee te doen. Zo konden we op 23 september het grootste deel van de rolverdeling bekendmaken tijdens de kick-off, het officiële startmoment van Kerstmagie. Intussen proberen we de laatste gaatjes te vullen; dus wie zin heeft om te komen acteren, figureren of dansen, mag nog altijd een seintje geven!’

Ondertussen hebben ook de andere teams niet stilgezeten. ‘De zomer hebben we vooral gebruikt om de kamers in het kasteel én elkaar beter te leren kennen’, zeggen decorverantwoordelijken Martine Van Keer

en Ingrid Van Bruyssel. ‘We hebben lijsten gemaakt van onze benodigdheden: duizenden kerstballen, honderden meters guirlandes, tientallen kerstbomen, kilometers inpakpapier en nog veel meer. Eind september zijn we er echt ingevlogen. Met maar liefst veertig helpers hebben we verspreid over drie dagen meer dan duizend kerstcadeautjes ingepakt om de kasteelkamers mee te versieren. We voelden ons als echte elfjes die noest aan het werk waren. De vele dozen waren voordien bijeengebracht door Erna De Boeck en François Rottiers, die – heel toepasselijk – in december ook de rol van Kerstman zal spelen. Het waren heel plezierige dagen en we kijken ernaar uit om de kerstbomen te zetten en het hele kasteel in kerst sfeer te brengen. Wie nog wil komen helpen, is van harte welkom. Hoe meer zielen, hoe meer vreugd!’

‘Ook wij popelen om erin te vliegen’, zegt Joke De Rammelaere van de decorploeg. ‘Half september werd de zomertentoonstelling afgebroken en zijn wij beginnen meten en plannen. We hebben veel met elkaar gepraat en nagedacht over hoe we alles best kunnen aanpakken, rekening houdend met de ervaring die enkele teamleden vorig jaar al hebben opgedaan in het kasteel van Laarne. We hebben ook onze diensten aangeboden voor de opbouw van de Winterbar naast het kasteel. Kerstmagie wordt immers nog veel fijner als de bezoekers nadien nog iets lekkers kunnen eten of drinken in een passende omgeving.’ Ook voor de Winterbar zijn we nog op zoek naar mensen die op één of meerdere avonden een handje willen toesteken.

Kostuumverantwoordelijke Monique Vael heeft zonder twijfel al het meeste werk verzet. ‘Omdat elke rol driedubbel bezet is, gaat het natuurlijk over heel veel kostuums. Intussen hebben we van bijna iedereen de maten kunnen nemen, ben ik alle stoffen gaan kiezen en hangen de eerste elfenpakjes al klaar aan de kapstok. Ria De Bie en Hilde Bulteel komen mij regelmatig helpen, maar het blijft een hele uitdaging om alles klaar te krijgen.’ We hebben de eerste resultaten al kunnen bekijken en het moet gezegd: Monique en haar team leveren schitterend werk.

Zo vallen alle puzzelstukjes steeds meer in elkaar. ‘Kerstmagie leeft ook echt in de gemeente’, zegt regisseur Heleen. ‘Ik werk in de bibliotheek van Bornem en word er heel vaak over aangesproken. Veel mensen zijn benieuwd naar de kerstdecoratie en kijken ernaar uit om hun kinderen of kleinkinderen mee te nemen op een onvergetelijke uitstap. Al ken ik er ook een paar die vooral uitkijken naar de Winterbar!’, zegt ze al lachend.

En hoe voelt het om als kasteeldirecteur de controle los te laten? Een beetje vreemd, natuurlijk. We zijn gewoon om bijna alle activiteiten zelf te organiseren en ze met een klein team voor te bereiden, met weinig vergaderingen en korte beslissingslijnen. Dat is bij Kerstmagie enigszins anders. We moeten natuurlijk rekening houden met de koepelorganisatie Historalia in het kasteel van Westerlo en ook onze lokale vrijwilligersteams nemen de zaak echt in handen. Ze komen graag en veel bij elkaar om van gedachten te wisselen over alle grote lijnen en kleine details. Er wordt gerepeteerd dat het een lieve lust is en tussendoor vliegen de mails over en weer.

Anderzijds is het natuurlijk fantastisch om het enthousiasme van zoveel mensen te voelen: François en Erna die 1.500 pakjesdozen aanslepen, Martine en Ingrid die als twee moederkloeken waken over de decoratie, Joke en haar decormannen die discussiëren over de wand van Froppie, Klaus die het labo van de professor al helemaal voor zich ziet, Monique die naait alsof haar leven ervan afhangt, de acteurs, figuranten en dansers die elke repetitie op post staan onder de charmante leiding van Heleen, Sanne en Ilke. Het moet eigenlijk allemaal nog beginnen, maar het is nu al onvergetelijk! ■

KOEN DE VLIAGER-DE WILDE
Kasteel d'Ursel

KERSTMAGIE

Van 7 tot 23 december 2019

Schrijf je in als medewerker
of reserveer je tickets via:

www.kerstmagie.be

Een adellijk haasje-over

Komende winter dompelen we het kasteel onder in Kerstmagie, een initiatief dat prins Simon de Merode startte in Westerlo en dat hij intussen al in zes kastelen organiseert. Maar wist je dat zijn verre voorvader, Jean-Philippe-Eugène de Merode, meer dan driehonderd jaar geleden al (een tijdje) dikke vrienden was met Conrard-Albert d'Ursel?

Jean-Philippe-Eugène, graaf de Merode en markies van Westerloo (1674–1732) © Kasteel de Merode, Westerlo

Conrard-Albert, derde graaf d'Ursel (1665–1738), is een echte ijzervreter. Op amper vijfjarige leeftijd koopt zijn vader voor hem de post van kapitein van een infanterieregiment. Hoewel de patentbrief als motivatie het verstand, de moed en de ervaring van de kleuter vermeldt, betekent deze aanstelling uiteraard nog geen actieve dienst. Het bezorgt de prille officier wel de nodige anciënniteit, die later van pas zal komen bij zijn bevorderingen tot kolonel en generaal. Maar zover is het nog lang niet. In 1685 begint Conrard-Albert aan zijn actieve militaire carrière als *aide de camp* van twee beroemde Habsburgse veldheren, Lodewijk Willem van Baden-Baden en Eugenius van Savoye. Hij staat aan hun zijde terwijl ze Hongarije verdedigen tegen de oprukkende Turkse legers.

In 1686, na de bevrijding van Boedapest, belandt Conrard-Albert in Madrid. Hij treft er een landgenoot, Jean-Philippe-Eugène, graaf de Merode en markies van Westerloo (1674–1732). Ze worden

vrienden en wanneer twee jaar later de Noord-Algerijnse stad Oran wordt belegerd door de Ottomanen, achten de jongelui hun moment gekomen en schieten ze te hulp. De markies de Merode is dan amper veertien jaar, maar zijn stiefvader trekt er mee op uit. 'In datzelfde jaar belegerden de Afrikaanse Moren Oran, een fort dat aan Spanje toebehoorde, zo schrijft de Merode later in zijn memoires. 'Iedereen snelde er naartoe en op een bepaald moment bevonden er zich in Cádiz en Cartagena meer dan vijftienhonderd vrijwilligers, meestal edellieden, die van de Spaanse kusten naar Afrika voeren in haastig verzamelde galeien. De schepen werden ook klaargemaakt om ongeveer vijfduizend reguliere soldaten te vervoeren met poeder, munitie, proviand en alles wat er nodig was. Met enkele transporten werd alles overgezet, in het zicht van de Moren, want ze hadden geen vloot om de haven te blokkeren.'

'Zonder toestemming te vragen aan de koning en zonder tegen iemand iets te

zeggen, vertrokken mijn stiefvader en ik, in het gezelschap van een handvol bedienden. In Cartagena scheepten we in op een galei en – na slecht weer te hebben doorstaan – kwamen we aan in de haven van Oran (...). We bleven er drie maanden en we zagen het kamp van de Marokkaanse sultan, boven op een berg, buiten het bereik van onze kanonnen. Soms kwam hij op verkenning met tien-, vijftien- of twintigduizend paarden. Eens binnen schootsafstand stoven de ruiters alle kanten op, onder luid geschreeuw, en bereden ze hun paarden met grote behendigheid. We vonden het hoogst opmerkelijk om dit soort van oorlog te zien waarbij honderd van onze ruiters, dicht tegen elkaar oprukkend en gericht vurend, vierduizend Afrikanen uiteen konden jagen, terwijl ze nochtans de beste en de mooiste paarden ter wereld hadden.'

'Met uitzondering van twee of drie uitvalen waarbij we hen altijd op de vlucht joegen en de dressuuroefeningen waarbij

er enkele honderden kanonschoten in hun richting vlogen, was het enige resultaat van het beleg van Oran dat ze het graan in de omgeving van de stad kwamen oogsten. Tijdens de maanden dat het beleg duurde, berokkenden ze ons geen ander kwaad dan twee mortieren en enkele kanonschoten, waarvan de meeste oplosten in de lucht of niet ver genoeg vlogen. Na drie maanden moesten we gehoorzamen aan het bevel van de koning, die ons een korte maar dwingende brief stuurde, en dus vertrokken we weer uit Oran.

Hoewel de markies de graaf niet vermeldt in deze passage, is Conrard-Albert wel degelijk van de partij. In het familiearchief vinden we een tirade van zijn moeder, Honorine de Hornes, die helemaal niet is opgezet met zijn liederlijke levensstijl. 'Om eerlijk te zijn, vind ik het erg gedurfd van u om ermee te dreigen uw regiment te verlaten. U heeft al genoeg dwaasheden begaan om er nog een bij te doen, maar ik wil u op voorhand verwittigen dat wanneer u hier terugkomt, u zich mag voorbereiden om kolen te gaan planten in Hingene, waar we ons dankzij uw vele uitgaven hebben mogen terugtrekken.' Daarna doet ze haar beklag over de leningen die hij overal afsluit en dat ze van iemand anders heeft moeten vernemen dat hij naar Oran is vertrokken. En ze besluit met: 'Ik herhaal nogmaals om op te letten wat u doet en wanneer u alles gedaan heeft, zal u veel moeite hebben om een vrouw te vinden. Hier zal niemand u willen, zonder bezittingen en misschien vol met geslachtsziekten.'

De Spaanse koning heeft minder bedenkingen bij het doen en laten van de jonge edellieden, want terug in Madrid wordt Conrard-Albert benoemd tot kamerheer. Hij krijgt ook de belofte dat hij een regiment zal mogen commanderen in de Nederlanden zodra er een post vrijkomt. De graaf blijft echter niet zitten wachten en trekt in 1691 samen met de markies de Merode naar Milaan, dat ook wordt geregeerd door de Spaanse koning. De wapenbroeders voeren het bevel over de cavalerie en hun vriendschap wordt hechter met de jaren. In hun latere brieven

spreken ze elkaar aan als '*mon cher ami*', wat weinig voorkomt in een tijd waarin zelfs nauwe verwanten elkaar mijnheer en mevrouw noemen.

In de laatste jaren van de 17de eeuw vinden we de markies de Merode vooral in de Nederlanden, terwijl Conrard-Albert dient als luitenant-kolonel bij de lijfwacht van de Spaanse koning. Zijn aanwezigheid in Madrid komt goed van pas wanneer de markies in 1701 wil trouwen met Maria Theresia Pignatelli, de dochter van de hertog van Monteleone die als onderkoning regeert over Sicilië. Hij vraagt Conrard-Albert zijn huwelijksonderhandelingen te voeren. Gedurende enkele spannende maanden is de bruidsschat hun grootste zorg, maar Conrard-Albert moet zich ook ontfermen over andere zaken: 'Ik ga op uw instructies vertrouwen om aan de koets van de hertogin te laten werken,' schrijft de Merode. 'Zeg me welke kleur ze graag ziet voor het fluweel van de voering en voor de buitenkant van de koets (...). Ik vraag u vriendelijk om me per post haar portret te sturen en haar het mijne te bezorgen.' Er is ook nog een klein detail dat de graaf d'Ursel moet zien te achterhalen, zodat het huwelijkscontract correct kan worden opgesteld: de voornaam van de bruid, want die is na enkele maanden onderhandelen blijkbaar nog niet gekend door alle betrokkenen ...

Uiteindelijk komt het tot een akkoord met de vader van de bruid en begint Jean-Philippe-Eugène de Merode de lange reis naar Spanje. Onderweg komt er plots een kink in de kabel: hij verneemt dat een invloedrijke Spaanse kardinaal Maria Theresia Pignatelli wil laten trouwen met iemand anders. De markies moet snel zijn en hij geeft Conrard-Albert een volmacht om in zijn naam te trouwen. De zaak wordt beklonken en na het huwelijk escorteert de graaf d'Ursel de nieuwbakken markiezin naar de Spaans-Franse grens om haar over te dragen aan haar echtgenoot. De kardinaal is woest en wil wraak nemen. Hij laat de vader van de bruid arresteren en veroordelen tot onthoofding en verbeurdverklaring van al zijn goederen, tenzij hij instemt met het andere huwelijk.

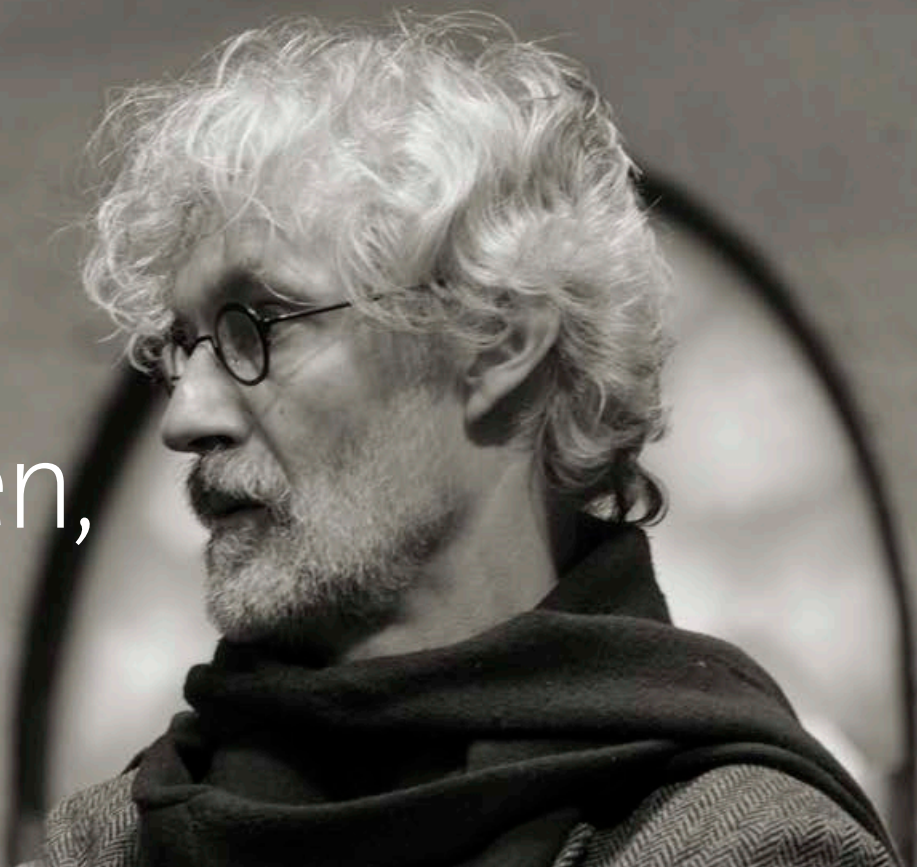
Wanneer de graaf d'Ursel de gruwelijke straf verneemt, beweegt hij hemel en aarde om zijn hooggeplaatste contacten te laten tussenkomen. Het lukt en een koerier brengt in allerijl een vorstelijk tegenbevel naar de kardinaal. Wanneer de koning's anderendaags vraagt of de kardinaal zijn order heeft uitgevoerd, antwoordt die met uitgestreken gezicht: '*Si, Señor.*'

Zijn schoonvader heeft het er heelhuids van afgebracht en de markies, die loopt over van dankbaarheid voor de man die hem zo goed geholpen heeft: 'Ik ben de meest tevreden en de gelukkigste van alle mannen met de vrouw die ik heb, en ik geloof dat zij ook tevreden is met mij (...). Ik omhels u en zweer u mijn vriendschap tot de dood.' Zo lang heeft het echter niet geduurd. In 1703 is er een kleine ruzie over een bediende die de markies zou hebben afgesnoept van de graaf. Wanneer ze erover schrijven, is de '*cher ami*' plots vervangen door het gebruikelijke '*Monsieur*'. De markies blijkt een erg groot eergevoel te hebben. Hij aarzelt niet om geweld te gebruiken wanneer hij zich beledigd voelt en is furieus wanneer hij achter het net vist bij een benoeming of een promotie. Zijn moeilijke en onverzettelijke karakter brengt hem in conflict met de machthebbers en zijn carrière stagneert.

De eens zo warme vriendschap met Conrard-Albert d'Ursel geraakt helemaal bekoeld wanneer zijn oude makker in 1714 trouwt met Eléonore de Salm en dankzij haar gunstige familiebanden in 1716 een adellijk haasje-over doet: van graaf springt hij over markies tot hertog. Tussen Jean-Philippe-Eugène en Conrard-Albert-Charles komt het nooit meer helemaal goed. In de eeuwen die volgen zijn er wel weer uitstekende contacten tussen vele generaties Merode en Ursel en in 1930 volgt er een tweede haasje-over waarbij alle leden van het geslacht de Merode in België de titel van prins mogen voeren. En prins, dat is volgens Wikipedia hoger dan hertog. Daar kan zelfs een portie Kerstmagie niks aan veranderen ... ■

KOEN DE VLIAGER-DE WILDE
Kasteel d'Ursel

‘Muziek moet emotioneren, niet imponeren’

Het juiste instrument voor de juiste muziek, dat is het motto van fluitist Frank Theuns. Hij speelde bij de belangrijkste barokorkesten van België en Frankrijk, creëerde met Les Buffardins zijn eigen ensemble en deelt zijn passie voor oude muziek met zijn studenten aan het Koninklijk Conservatorium van Brussel. Zijn liefde voor historische instrumenten is eindeloos.

Op 2 februari 2020 brengt hij twee van zijn favoriete fluiten mee naar het kasteel. ‘Ik vertrek nooit vanuit een programma, ik kies altijd eerst de instrumenten waarop ik wil spelen. De rest volgt vanzelf’.

Eerste liefde, ware liefde

‘Het was voor mij altijd een uitgemaakte zaak dat ik mijn leven aan muziek zou wijden. Mijn moeder was pianiste en ook haar ouders waren semiprofessionele musici. Thuis klonk er voortdurend klassieke muziek. Toen ik aan het Sint-Michielscollege in Brasschaat studeerde, ging ik elke middag naar huis om naar het programma *Tafelmuziek* op Radio 3 te luisteren. Het was meteen bingo. Ik werd verliefd op achttiende-eeuwse muziek en die liefde is nooit meer overgegaan. Ik merk dat veel mensen zich afvragen waarom ik mij zo verschans achter één eeuw maar ik zie dat anders. Oude muziek is voor mij een soort moedertaal geworden en dan wil je niets liever dan je daarin uitdrukken.’

‘Op mijn vijftiende ben ik aan het Koninklijk Conservatorium van Brussel beginnen studeren en daar geef ik sinds 1989 ook les. Over twee jaar ga ik met pensioen en dan zal ik exact vijftig jaar aan dat

instituut verbonden zijn. Tegenwoordig is het ongewoon om zo lang trouw te blijven aan één plek maar ik zie het als mijn tweede habitat. Misschien zelfs als mijn eerste. En of ik daar nu als leerling of leraar door de gangen loop, dat maakt weinig verschil. Ik beschouw mezelf nog altijd als een van hen, ik heb alleen iets meer ervaring ondertussen.’

Ieder succes is een tussenstap

‘De relatie leerling-leerkracht is minder zwart-wit dan we vaak denken. Te veel leerkrachten proberen hun gelijk te halen, maar daar gaat het niet over. Een goede leerkracht nodigt uit tot experimenteren en staat zijn leerlingen nooit in de weg. Ik geloof niet in tabula rasa, je moet juist vertrekken van wat er al is. Als leerkracht moet je de kwaliteiten die er zijn behouden en hen met kleine wijzigingen lichtjes op een ander pad brengen. Soms moet je hen ook in verwarring kunnen brengen, maar nooit te lang. Het is belangrijk dat je leerlingen een handvat aanreikt

zodat ze zelf hun eigen weg kunnen vinden. In Brussel slagen we daar steeds beter in. Het schoolsysteem maakt meer en meer plaats voor een open clubgeest waarbij we allemaal hetzelfde doel nastreven.

‘En dan heb ik het voor alle duidelijkheid niet over succes. Elk succes is relatief en applaus is maar wat het is. Je kan ervan genieten op de avond zelf maar ’s morgens moet je terug van nul kunnen beginnen. Gisteren was je de ster van de avond, maar de ochtend erop moet je jezelf altijd afvragen wat er beter kan. Ieder succes is een tussenstap en een uitnodiging om verder te zoeken. Probeer te achterhalen welke energie tot dat succes heeft geleid, ga op zoek naar een methode om je succes te bestendigen. Als mijn leerlingen één les moeten onthouden, dan is het dat.’

Water in de grond

‘Ondertussen ben ik al meer dan twintig jaar met historische instrumenten bezig en er bestaat niets mooiers. Het is alsof je met een wichelroede op pad bent, je hoort onmiddellijk wanneer er water in de grond zit. Maar je weet ook dat je aan het begin staat van een lang proces. Om een exacte kopie van een historisch instrument te maken, heb je veel geduld nodig. Je moet continu blijven verder zoeken en je instrument finetunen. Na een opname of concert doe je weer een volgende ontdekking en zo ga je stap voor stap vooruit.’

‘De Nederlandse fluitist Frans Vester zei ooit dat een originele kok belangrijker is dan een originele fluit. Ik begrijp zijn punt; originele ideeën zijn belangrijker dan een origineel instrument. Maar dat neemt niet weg dat de kleur van een instrument veel kan veranderen. Ik houd ervan om klanken uit het verleden terug te halen, klanken die door onze vingers dreigen te glippen. Een instrument uit het verleden is een soort stille getuige waarvan we veel kunnen leren. Ik beschouw mezelf dan ook graag als een soort archeoloog die stemmen uit het verleden opgraaft.’

‘Helaas merk ik dat er tegenwoordig een soort standaardisatie aan het optreden is. We kiezen steeds meer voor de gemakkelijke oplossing en laten ons verleiden door de technische en praktische voordelen van moderne instrumenten. Je kan er sneller mee spelen, meer indruk mee maken. Maar er gaan ook heel wat dingen verloren zoals kleur en articulatie – parameters die juist zo belangrijk zijn om emotie mee te genereren. Op die manier wordt muziek steeds meer een technische aangelegenheid.’

‘Dat merk je ook in onze huidige wedstrijd-cultuur. Ik heb niets tegen wedstrijden, maar ik vind het jammer dat ze zo competitief zijn ingesteld. Muziek is geen sport en dat mag het ook niet worden. Het is mooi om mensen naast elkaar te laten spelen en verwonderd te zijn over hoe anders de dingen kunnen klinken, zonder daar een classificatie aan toe te kennen. Ik gruw er bijna van dat muzikanten op die manier met elkaar worden vergeleken. Zo komen we in een circus terecht waarin alles nog luider, sneller en hoger moet. Terwijl de stille stem juist veel interessanter kan zijn. Ik vind het altijd veel pakkender als iemand mij kan overtuigen met twee zachte noten in plaats van een grote virtuos die mij probeert te overtuigen met zijn techniek. Muziek moet emotioneren, niet imponeren.’

Bach, de tranentrekker

‘Onvermijdelijk ga je op zoek naar muzikanten die jouw muzikale visie delen. Zo kwam ik een paar jaar geleden terecht bij de Franse klavecijnist Bertrand Cuiller. Hij nodigde mij uit om samen met zijn ensemble *Le Caravansérail* op tournee te gaan. Daar heb ik niet lang over moeten nadenken. *Le Caravansérail* is een fantastisch ensemble waar op een zeer organische manier wordt gemusiceerd. Niet te veel praten, niet te veel vooraf vastleggen, gewoon spelen en daarna een goed glas wijn drinken: het is zalig om zo muziek te maken. Voor het concert in het kasteel nodigde ik Bertrand Cuiller uit en hij was

meteen zeer enthousiast. Ik denk dat het een zeer mooi concert gaat worden. Met de muziek van Johann Sebastian Bach kan dat moeielijk anders.’

‘Ik overdrijf niet als ik zeg dat Bach de reden is dat ik muziek speel. Een leven zonder hem is ondenkbaar. Ik herinner me nog goed wanneer ik voor het eerst zijn *Brandenburgse concerto's* hoorde. Zijn muziek ging als een wervelwind door mij heen. Ik ken zijn werken van buiten, elke harmonische wending, en toch verbaast de schoonheid ervan me steeds opnieuw. Geen enkele componist heeft mij al zo vaak doen huilen.’

‘Als student wou ik heel graag weten waarom de muziek van Bach mij zo raakte. Tijdens de lessen contrapunt en harmonie van de geweldige André Laporte zocht ik naar een verklaring. Gelukkig heb ik die nooit gevonden. Sommige dingen benoem je beter niet. Net zoals je poëzie beter niet hardop kan lezen. Het gaat over een vorm van intimiteit die je niet mag verbreken. Een intimiteit die ik deze dagen vaak mis. Op zulke momenten trek ik mij terug op mijn Bach-eiland, en ik nodig iedereen uit om hetzelfde te doen. ■

CLARA DE DECKER

CONCERT MET FLUITIST FRANK THEUNS & KLAVECINIST BERTRAND CUILLER

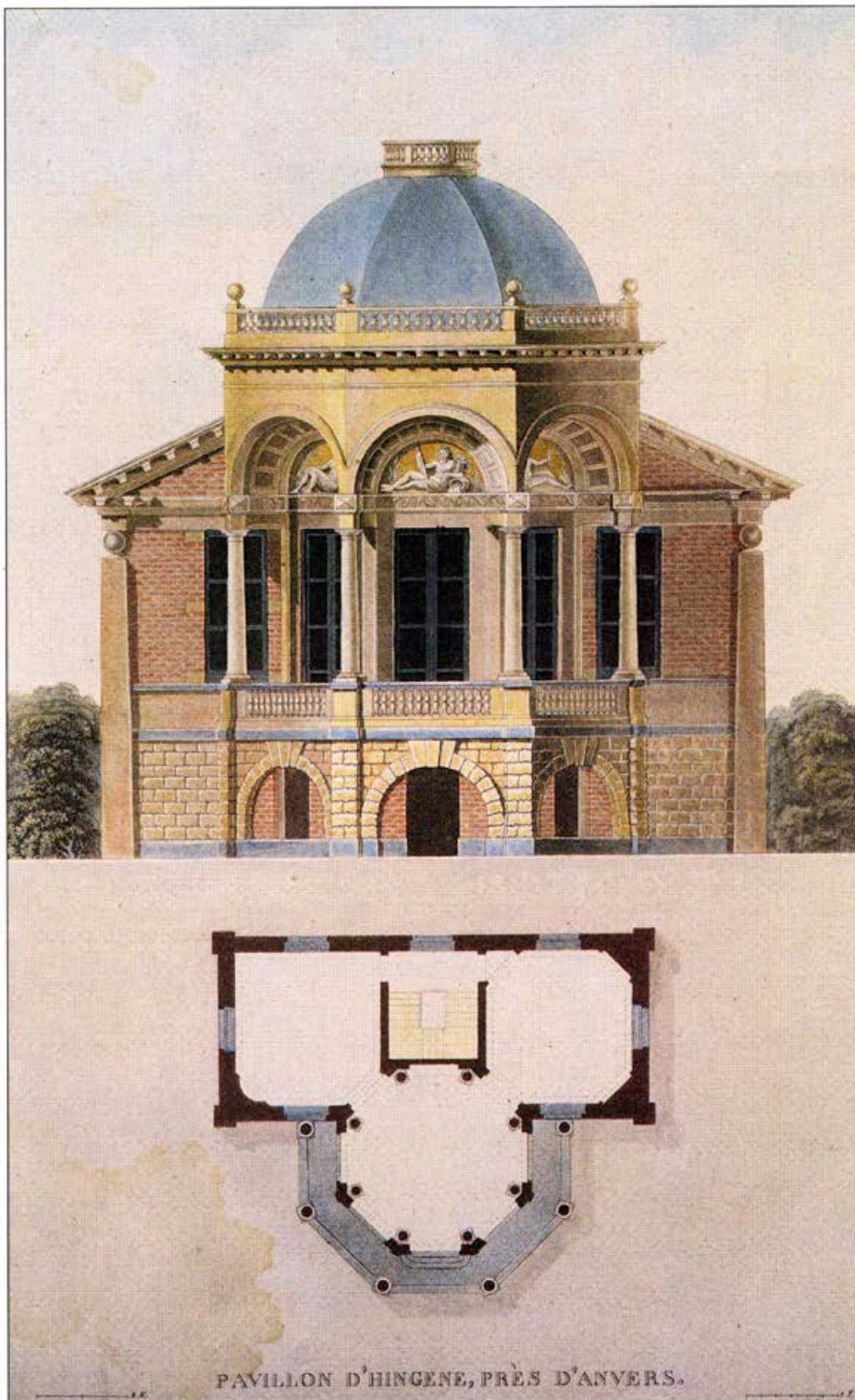
Zondag 2 februari 2020 · 11 uur
17 | 15 | 8,50 euro

Op het programma staan drie klavecimbelsوناتes en twee partita's van Johann Sebastian Bach.

Info en reservatie
CC Ter Dilft | 03 890 69 30 | www.terdilft.be

De koperplaat van Goetghebuer

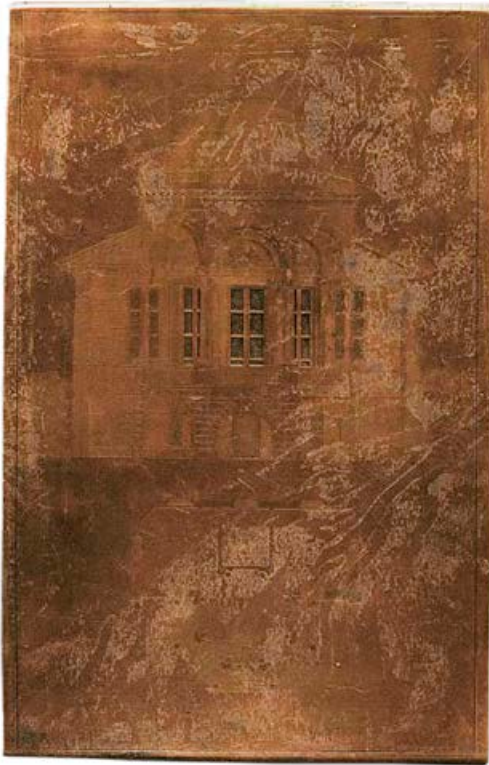
*In het Prentenkabinet van het Antwerpse Museum Plantin-Moretus wordt een gegraveerde koperplaat van het paviljoen De Notelaer bewaard. Deze plaat is 31,5 cm hoog en 20,5 cm breed en werd door de Gentse architect Pierre-Jacques Goetghebuer (1788–1866) gegraveerd voor zijn architecturale werk *Choix des monumens, édifices et maisons les plus remarquables du Royaume des Pays-Bas*. Tot dusver werd geen enkele andere koperplaat van deze graveur teruggevonden, wat dit stuk voorlopig uniek maakt.*

PAVILLON D'HINGENE, PRÈS D'ANVERS.

Voorgevel en grondplan van het paviljoen De Notelaer (*Choix des monumens, édifices et maisons les plus remarquables du Royaume des Pays-Bas*)

Pierre-Jacques Goetghebuer werd in Gent geboren in 1788 en genoot, net als zijn vader en jongere broer François-Joseph, een opleiding als architect aan de Gentse academie. Hij studeerde in 1810 af als primus van zijn jaar. Voor zijn tekentalent en architecturaal werk ontving hij meer dan één medaille, onder andere ook van zijn medestudenten. Vanaf 1810 gaf hij zelf les aan deze academie, een professionele bezigheid waarmee hij definitief stopte in 1819, omdat hij het – samen met zijn collega-architect Joseph De Hoon – niet eens was met wijzigingen in het leerplan. Hij werd benoemd tot ereprofessor en bleef op die manier aan de academie verbonden. Goetghebuer ontwierp slechts enkele gebouwen, waaronder het bekende *Hôtel de la Poste* op de Kouter in Gent, dat in de 20ste eeuw werd afgebroken. Hij verbouwde een aantal panden in Gent, waaronder ook zijn eigen huis in de Lange Steenstraat en ontwierp enkele landhuizen in de buurt van Gent. Zijn echte passie bleek echter het verzamelen van kaarten, prenten, munten en boeken over zijn geboortestad. Bijna veertig jaar lang verzamelde en inventariseerde

Koperplaat gegraveerd door Pierre-Jacques Goetghebuer
© Prentenkabinet Stad Antwerpen, Museum Plantin-Moretus

hij onafgebroken. Hij had onder meer de Mechelse Auguste Van den Eynde in dienst, die hij opdrachten gaf om in het Gentse stadsgezichten te schilderen, om op die manier zijn uitgebreide collectie aan te vullen. Na zijn dood in 1866 werd zijn prentencollectie, die uit meer dan 4000 stukken bestond, integraal aangekocht door het Gentse stadsarchief.

Goetghebuer was ook een begaafd graveur. Zo trok hij al in 1815 naar Waterloo om er de veldslag, die tot de ondergang van Napoleon leidde, in kaart te brengen. Deze kaart werd in heel Europa verdeeld en vaak gekopieerd. In 1816 begon Goetghebuer aan zijn grootste werk: de *Choix des monumens, édifices et maisons les plus remarquables du Royaume des Pays-Bas*, een verzameling van 120 platen, onder meer in aquatint en voorzien van zelfgeschreven teksten. Deze platen werden in afleveringen van zes exemplaren verdeeld en via een systeem van intekening aan de man gebracht. Deze lijst lag ter beschikking bij boekhandelaars, drukkers, op diverse tentoonstellingen en ook bij de auteur zelf.

De eigenaars van de afgebeelde bouwwerken behoorden in veel gevallen ook tot de intekenaars. Vermoedelijk kon Goetghebuer op die manier beschikken over de nodige fondsen om zijn project te financieren. De klant kon bij het intekenen kiezen tussen twee soorten papier (gewoon en velijnpapier) en drie manieren van afwerking (lijn, schaduw of gekleurd). Voor twee van die platen trok Goetghebuer naar Hingene, naar het paviljoen De Notelaer. Er werd in de familiearchieven geen correspondentie met Charles-Joseph, vierde hertog d'Ursel, gevonden, maar we weten wel dat Goetghebuer alle gebouwen uit zijn boek ter plekke onderzocht om ze nauwgezet te kunnen tekenen en graveren. Of hij toen met de hertog zelf contact had, of met een tussenpersoon, kon niet achterhaald worden. Uit de intekelijst van de *Choix des monumens* blijkt echter wel dat Charles-Joseph d'Ursel, die over een rijk uitgebouwde bibliotheek beschikte, voor een exemplaar van dit werk heeft ingetekend.

In de verklarende tekst bij de twee platen verwijst Goetghebuer onder meer naar de bouw van het paviljoen, die in 1790 door Charles de Wailly (1730–1798) begonnen werd en in 1794 afgewerkt werd door architect Antoine-Joseph Payen de Oude (1749–1798). De Franse Revolutie leverde het bouwproces veel vertraging op, omdat onze contreien toen nog onder Oostenrijks bewind stonden. Wolfgang-Guillaume, derde hertog d'Ursel, bekleedde hierbij hoge functies en moest meer dan eens vluchten voor de Fransen. Bovendien was het bouw materiaal schaars en waarschijnlijk ook duur en onder meer door deze omstandigheden werd het gebouw pas laat afgewerkt. Goetghebuer beschreef onder meer het interieur door middel van het grondplan, dat hij eigenhandig graveerde. Vooral het Italiaanse salon, de bas-reliëfs door F.J. Janssens en de muur- en plafondschilderingen door Antoine Plateau konden zijn neoklassieke gevoel voor smaak en schoonheid bekoren: hij sprak er zich dan ook lovend over uit. Geen enkel negatief punt werd over dit bouwwerk

geuit, in tegenstelling tot een aantal andere gebouwen in de *Choix des monumens*, waaraan hij soms een kritische noot toevoegde. Op het einde van de tekst vermeldde hij nog het spectaculaire uitzicht vanop het balkon van het paviljoen, dat op de meest voordelige manier was gesitueerd. Van daar hadden bezoekers immers een gevarieerd uitzicht op de werkplaatsen, fabrieken en steenovens aan de overkant, maar ook op de omliggende natuur en de oevers van de Schelde. Deze tekst geeft dus ook inzicht in de perceptie van de 19de-eeuwse architect van industrie en natuur. In de 19de eeuw was de industrie immers in volle expansie en de omgeving moet in een heel snel tempo getransformeerd zijn. Goetghebuer's beschrijving toont aan dat industrie door haar 'activiteit' – volgens hem – bijdroeg aan de levendigheid en verscheidenheid van het landschap.

De ode aan dit gebouw past bij de inleiding die Goetghebuer bij zijn werk schreef: de architectuur gelijkstellen aan de beeldende kunsten. 'Het is de architectuur', zo schrijft hij, 'die ons in haar duurzame monumenten terugvoert naar de herinnering aan de pracht van weleer en de afdruk van het genie van onze voorgangers bewaart.' Nadat het boek was afgerond in 1829, bood hij dan ook een exemplaar aan Koning Willem I aan, aan wie hij het werk had opgedragen. Dat was echter niet de voornaamste motivatie. In de eerste plaats stelde Goetghebuer een canon van de 'Nederlandse architectuur' samen en benaderde dit vanuit een nationaal perspectief, niet ongewoon in een eeuw waarin natievorming en zoeken naar identiteit centraal stonden. Ook de overheden werden hier nog maar eens met de neus op de feiten gedrukt: dat zij ook een verantwoordelijkheid hadden wat betreft de architectuur en de conservatie of restauratie hiervan. Goetghebuer stelde dus dat niet enkel beeldende kunsten als drager van nationaal bewustzijn konden functioneren, maar dat ook architectuur daar een geschikt medium voor was. En hiervan was dus ook De Notelaer een goed voorbeeld.

Potloodtekening van Pierre-Jacques Goetghebuer door Félix De Vigne (1841) © Rijksmuseum Amsterdam

De keuze voor de seculiere gebouwen, stuk voor stuk eigendom van aanhangers van het bewind van Oranje, strookt met de orangistische visie van Goetghebuer op dat moment, al valt te betwijfelen of hij een militant aanhanger was. Onder Napoleon focuste hij immers ook op diens glorie en later, toen Leopold I koning der Belgen werd, wist hij eveneens een tolvrije vergunning te verkrijgen om over de grens te kunnen reizen met zijn drukwerk. Bovendien werden ook veel religieuze gebouwen in het werk opgenomen én lag de focus overduidelijk op de Zuidelijke Nederlanden. Daarenboven schreef Goetghebuer onder het pseudoniem 'Monsieur Gantois' in 1836 in de katholieke pers een vlammend betoog waarin hij van leer trok tegen het orangistisch stadsbestuur. Het heen en weer schuiven tussen ideologieën was toen in dat soort intellectuele middens courante praktijk en niet meteen te linken aan 21ste-eeuws opportunisme.

De platen in de *Choix des monumens* zijn vaak driedig: een vooraanzicht, een grondplan en een doorsnede of coupe. De grondplannen werden grotendeels door Goetghebuer zelf gegraveerd. Bij de overige platen zette hij vaak andere graveurs

aan het werk. Ook de fauna en flora zijn niet van zijn hand; voor deze illustraties stond Eugène Verboeckhoven (1798–1881) in. De productie van de platen ondervond ook vertraging door de dood in 1821 van de uit Frankrijk gevluchte graveur Aubertin (1783–1821), die hem bijstond in het aquatinten van de platen. De Franse grens werd door Willem I afgesloten, ten voordele van de handel met Engeland, waardoor de tol aan de grens met Frankrijk onbetaalbaar werd. In een brief aan minister Anton Reinhard Falck (1777–1843) getuigt Goetghebuer verontwaardigd over deze problemen en hij weet toelating te verkrijgen om met zijn koperplaten tolvrij over de grens te reizen om zijn prenten in Parijs te laten drukken.

De koperplaat getuigt van het feit dat deze productie erg arbeidsintensief moet geweest zijn. Goetghebuer schrijft in zijn voorwoord dat het reizen, tekenen en graveren al zijn tijd in beslag neemt, maar dat hij liever geen haastig werk levert. Hij laat zich dan ook bijstaan door een aantal experts; onder meer Aubertin, die hem inwijdde in de kunst van de aquatint en na diens dood door twee andere graveurs, Normand en Hibon. Goetghebuer schreef later een bijdrage voor de *Messenger des*

sciences historiques de Belgique over Aubertin en roemt hem in het uitvoeren van de aquatinttechniek. Door toedoen van de academie kreeg Aubertin trouwens een betrekking als lector aan de Gentse universiteit, zodat zijn verblijf in Gent - en zijn veiligheid - verzekerd zouden zijn.

Aquatint is een moeilijke techniek, die Goetghebuer van Aubertin leerde. Die was opgeleid in de mezzotinttechniek, maar gebruikte een betere techniek met een zachtere korrel, waardoor de afdruk van de prent nog zuiverder was. Deze techniek was ingewikkeld, maar niet nieuw. Op de gewassen plaat bracht men korrels aan, die na verwarming aan de plaat bleven kleven. Daardoor kon het zuur op die plaats niet in de plaat bijten. Op die manier ontstonden ook kleine kratertjes in de plaat, die dieper of ondieper gemaakt konden worden, teneinde lichtere of donkerdere toonwaarden te krijgen bij het afdrukken. Hoe langer het zuur in de plaat kon bijten, hoe donkerder de afdruk werd. De koperplaat van Hingene werd eerst gegraveerd en daarna paste Goetghebuer er de aquatint op toe.

De koperplaat is, samen met een afdruk, vermoedelijk in het eerste kwart van de 20ste eeuw in het Prentenkabinet van het Museum Plantin-Moretus terechtgekomen, hetzij door schenking, hetzij binnen een grotere verwerving van stukken. In het prentenkabinet wordt de focus van het collectiebeleid voornamelijk op het creatieve proces gelegd, wat de hoofdreden is voor de bewaring van een dergelijk stuk. De band met de provincie Antwerpen is dan veeleer een toevallige, maar niet onbelangrijke link. Al met al belichaamt die koperplaat een mooi stukje geschiedenis dat de moeite van het bestuderen waard is. Het zou een erg mooie aanvulling zijn, mochten er nog meer van de drukplaten uit de *Choix des monumens* teruggevonden worden. ■

INGE MISSCHAERT
Masterstudente Kunstwetenschappen Universiteit Gent

'HET BESTE HUIS TER WERELD'

In oktober 2018 start het nieuwe leven van het Atelier van Antonine als vakantiewoning. Het neemt meteen een vliegende start. Mede dankzij de gunstige lanceringsprijzen zijn de eerste weekends meteen verhuurd en sindsdien is dat nooit gestopt. Tijdens het eerste jaar was er niet één vrij weekend en ook op weekdays ontvangen we steeds meer gasten. Maar wie zijn die gasten? Waar komen ze vandaan en waarom komen ze naar Hingene? En wat vinden ze van hun verblijf in het Atelier van Antonine?

Iets meer dan de helft van de gasten komt uit België. Sommigen houden de reisweg erg kort en wonen zelfs in Hingene of Bornem. Het Atelier is voor hen de ideale plek om vrienden of familie te ontvangen die wat verderaf wonen. De andere Belgen komen uit heel Vlaanderen en in mindere mate uit Brussel. Een derde van de bezoekers komt uit Nederland, zowel uit het nabijgelegen Noord-Brabant en Zeeland als uit het hogere noorden. De overige twintig procent wordt verdeeld tussen onze buurlanden Duitsland, Frankrijk en Engeland, maar ook meer exotische oorden zoals Spanje, Polen, IJsland, India en Australië.

Een gezellig weekend met familie of vrienden is meestal de aanleiding om naar Hingene te komen. Het is er ideaal om te wandelen door het stiltegebied of te fietsen langs de dijken. De meeste familie- en vriendengroepen koken zelf in het Atelier, maar regelmatig doen ze ook een beroep op Greet Theuns, de 'cuisinier van Antonine'. Zeker als er iets te vieren is, zoals een verjaardag of rondom de feestdagen, blijkt onze chef-aan-huis een absolute meerwaarde.

Toeristen die van wat verder komen, gebruiken het Atelier als uitvalsbasis om Antwerpen, Brussel, Mechelen en Gent te bezoeken. Voor zakenreizigers is het dan weer een fijne plek om te ontspannen na een lange werkdag. Zo ontvingen we standhouders van een voedingsbeurs op de Heizel, een filmcrew die in heel België video's maakte voor Bol.com en gespe-

cialiseerde arbeiders die een installatie plaatsten in Kruibeke. Soms blijven de gasten gewoon ter plaatse om na te denken in een inspirerende omgeving, zoals het communicatieteam van een Zweedse meubelgigant en medewerkers van zowel de Hogeschool als de Universiteit Gent.

Natuurlijk zijn er ook evenementen in de buurt waar mensen een onderkomen voor zoeken. Een Brit liep de *Great Breweries Marathon*, enkele vriendinnen deden mee aan de 100 kilometer tegen Kanker en een Brusselse delegatie kwam voor de *Special Olympics* in Sint-Niklaas en Beveren. Enkele wandelaars vonden in het Atelier het ideale eindpunt voor hun Dodentocht en vanzelfsprekend waren de beide weekends van *Tomorrowland* lang vooraf geboekt. Ook voor 2020 waren ze direct gereserveerd, ondanks de hogere tarieven die we op zo'n moment hanteren.

Regelmatig combineren mensen een activiteit in het kasteel met een overnachting op wandelafstand. Een Nederlands bedrijf dat een grote fotoshoot organiseerde, legde er de hele crew te slapen. Deelnemers aan het Winterbal en de Kasteelfeesten vinden het erg gemakkelijk om vlakbij te verblijven. Soms bieden we onderdak aan internationale muzikanten die optreden in het kasteel of kunstenaars die meewerken aan onze volgende grote tentoonstelling. Ook hertogin Ursula, de moeder van de huidige hertog d'Ursel, logeerde er enkele dagen met haar jongste zoon Didrik, zijn echtgenote Stephanie en hun vijfjarig dochttertje Della. Hopelijk

komt de waarheid uit een kindermond, want toen ze binnenkwam, riep Della in haar moedertaal: 'Esta ha sido la mejor casa del mundo que he visto y estado!'

Allemaal worden de gasten ontvangen door onze vrijwillige gastheer Pascal en gastvrouw Sophie. 'We geven iedereen altijd de kans om te genieten van de eerste indruk. Daarna maken we samen een rondgang door het huis. Voor sommige mensen is dat overbodig, maar anderen willen tot in het kleinste detail weten hoe alles werkt. Je voelt dat snel aan. Tijdens hun verblijf mogen de gasten ons altijd bellen als er problemen zijn en bij de uitcheck komen we ook even langs. Die persoonlijke benadering zorgt er waarschijnlijk mee voor dat het Atelier bijna altijd piekfijn wordt achtergelaten en dat er bijna nooit schade is. We hebben ook een systeem uitgewerkt waarbij de gasten de verschillende aspecten van hun verblijf kunnen evalueren. De waarderingsscores zijn altijd erg hoog en de tips die we krijgen, helpen ons om het in de toekomst minstens even goed te blijven doen. Voor ons is het ook verrijkend om zoveel verschillende mensen te ontmoeten en hen te laten kennismaken met ons kasteel, ons park en ons dorp.' ■

KOEN DE VLIAGER-DE WILDE
Kasteel d'Ursel

HERFST IN HINGENE

Kom zelf ook logeren in het Atelier van Antonine! De kerstvakantie is volzet, maar in november en december zijn er nog enkele plaatsjes in de kalender. Ook voor 2020 kan je nu al reserveren.

www.ateliervanantonine.be

PRINT & PAINT

350 jaar bloemen op katoen

Binnenkort is het eindelijk zover. Na een lange restauratie zijn de kamers in het kasteel opnieuw helemaal aangekleed met bedrukte en beschilderde stoffen, zowel uit India als uit Europa. De oudste stukken dateren uit het midden van de 17de eeuw en de jongste werden pas in 1967 geplaatst. Samen vormen ze een unieke collectie: in geen enkel ander kasteel sieren zoveel katoenen bespanningen de muren.

Tijdens **PRINT&PAINT** kan je onze verzameling voor het eerst komen bewonderen. We vertellen het verhaal van de restauratie en de ontstaansgeschiedenis: van het productieproces en de technieken tot de motieven en de kleuren. Daarvoor kunnen we rekenen op tientallen bruiklenen uit de collectie van het MoMu (Antwerpen) en enkele pareltjes uit adellijke privécollecties. De katoenen stoffen werden immers niet alleen gebruikt om muren te decoreren, maar ook om kleding te maken of meubels te bekleden.

Net als in onze vorige tentoonstellingen *SWEET 18* en *The Beauty of the Beast* combineren en confronteren we het historische verhaal met werk van hedendaagse kunstenaars en ontwerpers. De selectie is nog volop bezig, maar we kijken alvast erg uit naar de komst van de Peruviaans-Amerikaanse kunstenaar Cecilia Paredes. Ze gaat aan de slag met het 19de-eeuws motief met vogels en bloemen dat werd gebruikt als achtergrond van deze bladzijde. Haar werk wordt het campagnebeeld van **PRINT&PAINT** en is te zien in de tentoonstelling.

PRAKTISCH

Van 21 mei t.e.m. 11 oktober 2020
Open voor individuele bezoekers
op zon- en feestdagen van 13 tot 18 uur.

BOEK NU AL JE GROEPSBEZOEK!

Groepsbezoeken zijn mogelijk op wekdagen. Verzamel nu al een groepje familie of vrienden en leg je favoriete datum vast via info@kasteeldursel.be.

Voor of na je rondleiding kan je ook genieten van een afternoon tea in de spiegelzaal. Bekijk alle groepsarrangementen op www.kasteeldursel.be.

WORKSHOPS

Aansluitend bij de thema's van de tentoonstelling organiseren we ook een aantal workshops. Hou onze website in de gaten voor het volledige programma.

HISTORISCHE PUBLICATIE

Naar aanleiding van deze tentoonstelling verschijnt de zevende historische publicatie van het kasteel. Meer informatie lees je in het volgende Magazine.

AGENDA

Concert met Musami

Zondag 17 november 2019 · 11 uur · 20 euro

Club 3 Bornem nodigt je uit voor *Les chemins de l'Amour*. Sopraan Charlotte Schoeters, violiste Hilde Van Keer, klarinettist Frank Nobels en pianist Mark Goossens bezingen de liefde: haar schoonheid, haar onrust, haar onbereikbaarheid, haar zoete vervulling, haar trieste herinnering. Op het programma staat vooral klassieke muziek van de 18de tot de 20ste eeuw, maar er zijn ook zijsprongen naar het Oosten of de Joodse klezmer.

Info en reservatie
musamiconcert@gmail.com

Klasconcerten Academie voor muziek, woord en dans Bornem

Gitaartokkels

Maandag 18 november 2019
van 17.30 tot 19 uur en van 19.30 tot 21 uur
gratis (geen reservatie nodig)

De klassen van Roel Van de Voorde en Ward Pauwels brengen een kruidige herfstmix van gitaarklanken.

Gitaartokkels

Dinsdag 19 november 2019
van 17.30 tot 19 uur en van 19.30 tot 21 uur
gratis (geen reservatie nodig)

De gitaarleerlingen van Ward Pauwels geven het beste van zichzelf. Vingers raken snaren en toveren een melodie. Kom, luister en ziel!

Mix en match

Donderdag 21 november 2019
van 19.00 tot 21.00 uur · gratis
(geen reservatie nodig)

De vereenzaamde instrumenten verenigen zich tijdens een bijzonder concert. Geniet van de niet alledaagse combinatie van zang, gitaar, slagwerk, accordeon en harp!

Info
Academie voor muziek,
woord en dans Bornem
03 890 69 55 (van 16 tot 19.30 uur)
academie@bornem.be

© Frédéric Coume

Winterbal

Zaterdag 23 november en
zaterdag 30 november 2019
van 19.30 uur tot middernacht
80 euro (inclusief dranken, buffet,
foto's en initiatie in de namiddag)

Op algemeen verzoek organiseren we dit jaar twee edities van het winterbal. Het programma voor beide bals is identiek. Tijdens deze avonden keren we terug naar het einde van de 18de en het begin van de 19de eeuw. In Frankrijk was het de tijd van de revolutie, van Napoleon en zijn empire, in Engeland de periode van het regency. Dansmeester Lieven Baert leidt je door de passen en figuren van originele contredansen en quadrilles. Fortepianist Anders Muskens en zijn ensemble *Das Neue Mannheimer Orchester* zorgen voor de muziek. In de spiegelzaal vind je een vroeg-19de-eeuws buffet en in het 'quartier de la belle alcôve' kan je luisteren naar meer intieme concerten door Olaf van Hees. Ook de bovenverdiepingen van het kasteel zijn toegankelijk voor nieuwsgierige balgasten.

Info
Kasteel d'Ursel

Kerstmagie

Van 7 tot 23 december 2019

Lees meer op pagina 4 en 5.

Info en reservatie
www.kerstmagie.be

Concert Sjabi

Zondag 26 januari 2020 – 11 uur

Naar jaarlijkse gewoonte is Sjabi Puurs met een concert te gast in het kasteel. Aan het programma wordt nog gewerkt. Je leest het binnenkort op onze website.

Info en reservatie
Sint-Jan Berchmansinstituut Puurs (Sjabi)
linda.spiessens@sjabi.be
0476 48 29 28

Concert met Frank Theuns & Bertrand Cuiller

Zondag 2 februari 2020 · van 11 tot 12.30 uur
17/15/8,50 euro

Lees meer op pagina 8 en 9.

Info en reservatie
CC Ter Dilft | 03 890 69 30 | www.terdilft.be

Terug in de spiegelzaal

In 1963 begon Marie-Rose Debekker te werken voor een Brusselse vermogensbeheerder. Als groentje was ze verantwoordelijk voor de administratieve opvolging van de beleggingsportefeuilles en het knippen van de couponnetjes. ‘Veel klanten waren van adel, en de grote baas was zelfs een hertog’, zegt Marie-Rose. ‘Elk jaar nodigde Henri d’Ursel de bankbedienden, hun partners en enkele zakenrelaties uit voor een personeelsfeest. Dat was altijd in Brussel, behalve die ene keer dat we werden ontvangen in zijn kasteel in Hingene. Het moet rond 1967 geweest zijn, maar ik weet het nog alsof het gisteren was’, mijmert Marie-Rose, terwijl ze meer dan vijftig jaar later opnieuw naar het kasteel wandelt. ‘Aan de brug stond de hertog ons op te wachten om

iedereen persoonlijk te verwelkomen. Voor het diner stonden er zeven tafels in de spiegelzaal: drie links, drie rechts en een eretafel met de hertog voor de balkondeuren. De tafels waren heel mooi gedekt, met kristallen glazen en prachtige bloemstukken.’

‘De hele avond werd op foto vastgelegd door Roland, de tweede zoon van de hertog. Nu heb ik natuurlijk spijt dat ik toen enkel de foto’s heb bijbesteld waar we zelf op stonden. En nog niet eens zo goed, want ik zat blijkbaar letterlijk met open mond te luisteren naar de speech van de hertog. Links van mij op de foto zie je baron Gillès de Pelichy; mijn man Robert had een plekje gekregen aan een andere tafel. Hij staat centraal op de foto, vlak achter de man met de bril. Na de maaltijd mochten we rondwandelen

op de benedenverdieping. Ik herinner me vooral de grote biljart die in de bibliotheek stond en mijn man was gefascineerd door het Chinese behang in de salon. Hij heeft zelf ook een heleboel foto’s gemaakt en ik ga proberen of ik ze nog kan terugvinden. In 1973 werd de bank overgenomen en kort nadien is de hertog overleden. Sindsdien heb ik nog dikwijls teruggedacht aan die avond in de spiegelzaal en ik vind het fantastisch om hier nu terug te zijn met mijn zoon en schoondochter. Jullie mogen ons zeker verwachten bij Kerstmagie en misschien combineren we dat wel met een weekendje in het Atelier van Antonine!’

Heb je zelf nog oude interieurfoto’s van het kasteel? Dan zijn we heel benieuwd om die te mogen zien!

